

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nicolai Mazzotta theologia moralis

omnem rem moralem absolutissime complectens

Mazzotta, Nicolò

Augustae Vindelicorum & Cracoviae, 1756

§. III. Quomodo discerni possint peccata specie diversa?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41004

tunc nihil manet exterius, in quo continetur. Sed in hoc contradicunt Lug. & alii, quia, si prior voluntas fuit efficax, non omnino perit in somno, sed manfit in aliquo suo effectu, etiamfi insensibili. Qui vero à primo mane festi decernit non audire Missam, & sæpe usque ad meridiem repetit hanc voluntatem, Ovied. dicit, fore unum peccatum, qualescunque fuerint tunc interruptiones (dummodo non adsint etiam retractationes) quia à primo mane incipit exterius peccare per omissionem Missæ ex D. Th. 2. 2. q. 29. à. 3. ad 3. & hæc una omisso quasi continue perducitur usque ad meridiem.

Alterum est statuere, quid agendum sit pœnitenti; cui fit moraliter impossibile scire numerum suorum peccatorum? Qua in re dico, norandum apud se esse tempus, quo ita male vixerit; tum quoties circiter soleret per diem, vel hebdomadam, vel mensem peccatum suum repetere; tum si uno tempore plus peccaverit, quam alio, &c. Sic enim exponendo statum suum Confessario, satisfacit tali præcepto examinis, & confessionis; quia facit, quod potest: Doctores communiter: Hinc si meretrix v. g. quibuscunque exposita scire nequit quot personas, vel quot conjugatas, quotve liberas, aut sacras admiserit, vel parata fuerit admittere, satis est, si examinet, & dicat, quanto tempore ita vixerit parata ad quosvis; & an sæpe in hebdomada solita fit reipsa, vel saltem animo, quoslibet promiscue admittere; nec debet Confessarius eam ultra urgere ad certum numerum exprimendum, quia plerumque urgebit ad errandum, ut satisfaciat suæ scrupulositati. In peccatis vero, quæ sunt enormiora, aut rarius fiunt, facilius sciet numerum saltem circiter; quantum autem exprimat hoc verbum *Circiter*, dicemus q. 3.

§. III.

Quomodo discerni possint peccata specie diversa?

HÆC regula communiter traditur à Doctoribus: *Illæ peccata specie differunt inter se, quæ, vel opponuntur diversis virtutibus, vel eidem virtuti modo notabiliter diverso.* Itaque, præter dicta hac super re in Tract. de conscientia cap. supra cit. quæsito tertio, quod fac confulas; Hic nota

I. Ex

I. Ex Sanch. l. 4. Decal. c. II. n. 25. si parens filio imperet hodie studium, cras aliud negotium, licet materiæ secundum se sint notabiliter diversæ: tamen neglectus utriusque sunt duo peccata numero tantum distincta: & satisfit dicendo, *Bis fui inobediens Patri*; quia hujus intentio censetur esse ex eodem motivo, Idemque est, si quis frangat votum jejunii, & votum orandi; sunt enim duo peccata numero tantum distincta, & satisfacit dicendo: *Bis fregi votum*.

II. Mollicies, Fornicatio, Sodomia, Bestialitas specie differunt; quia, etsi opponantur eidem virtuti castitatis, opponuntur tamen modo notabiliter diverso; hoc est (ut bene Tanner. d. 4. de Peccatis ex Valent.) adeo diversa ratione, & malitia opponuntur eidem virtuti, ut qui est propensus ad unum eorum, quantum est ex malitia peccati, non sit similiter propensus ad aliud. Jure proinde damnatur ab Alex. VII. Prop. 24. *Mollicies, Sodomia, & Bestialitas sunt peccata ejusdem speciei infima; ideoque sufficit dicere in Confessione, se procurasse pollutionem: & Prop. 25. Qui habuit copulam cum soluta satisfacit Confessionis præcepto dicens: commisi cum soluta grave peccatum contra castitatem, non explicando copulam.* Similiter peccatum commissionis, & peccatum omissionis circa eandem virtutem possunt specie distingui. ut odium Dei, & omissio amoris debiti: item hæresis, & ignorantia respectu ejusdem articuli; item positive occidere proximum, & permittere emori fame; ideoque opus est id explicare in confessione: Dicast. d. 9. à num. 396. & alii contra Montefin.

III. Licet copula incepta, & completa opponantur eidem virtuti; quia tamen diversimode, ex dictis etiam in Tract. de Consc. opponuntur; idcirco earum diversitas est explicanda: similiter, si quis tangendo solutam se polluat, id debet explicare, quia non sufficit explicare solos tactus: item in Sodomia probabilius est explicanda in confessione, tanquam mutans speciem circumstantia Agentis, vel Patientis; quia diversa est species malitiæ se polluentis, quam peccatum patientis: Doctores communiter contra Dian. p. II. tr. I. ref. II. Item explicandum est, an ea commissa sit cum mare, an femina, an cum consanguineis, vel affinibus, & an uxoratus propria uxore abusus sit. Item, cum procurata sit pollutio tactibus propriis, an alienis, vel cum aliqua commixtione corporum: Busemb. Fill. & alii. Similiter explicanda
verius

verius videtur in fornicatione circumstantia sponsi, vel sponsæ de futuro, ob injuriam, quæ alteri sponso irrogatur; quamvis non sit adulterium: sicut & in incestu circumstantia personæ in primo gradu lineæ rectæ ob specialem violationem pietatis. Item probabilius circumstantia filiæ legalis, vel spiritualis; videtur enim, quod confessarius peccans cum pœnitente sacrilegium speciale committat ratione vinculi similis cognationi spirituali ex Sacramento contracti; item circumstantia disparitatis cultus: ob injuriam Sacramento Baptismi irrogatam peccando cum infideli, item videtur sacrilegium diversum, si quis peccet cum Sacerdote, ac si cum Religioso, cum videatur diversæ speciei votum Castitatis unius, & alterius; & similiter votum Castitatis solemne videtur communius specie differre à voto simplici, contra Sanch. Similiter, si inducatur mulier ad peccandum, explicanda est circumstantia inductionis, & scandali. Similiter demum in peccato adulterii explicandum est, an conjugatus peccaverit cum libera; an liber cum conjugata; & in peccato sacrilegii, an habens votum peccaverit cum non habente, an vero non habens votum cum habente: Doctores communiter contra Dian. Reliqua habentur in præceptis Decal. pro suis cujusque materiis, quæ omnia habebis etiam infra in compendium redacta sub finem hujus capituli §. 5.

Quæres primo, An exponere se periculo peccandi sit ejusdem speciei cum eo peccato?

Respondeo affirmative; Quia quælibet virtus obligat ad fugam periculi, & occasionis suæ transgressionis, adeoque contra illam speciatim peccatur: hinc, qui semel se exposuit periculo v. g. ebrietatis, & semel periculo incontinentiæ, non satisfacit dicendo, *Bis me exposui periculo peccandi*; sed debet explicare objectum periculi. Imo, licet incontinentia, & ejus periculum sit ejusdem speciei, debet explicari utrumque, si utrumque sit seorsim admissum; quia secus vel confitereris, quod factum non est, vel non confitereris, quod factum est; debet enim dici illa species infima, quæ reipsa est admissa: Doctores communiter.

Quæres secundo, Ad quam speciem peccati pertineat jactantia de peccato præterito?

Respondeo, Probabile esse (dummodo absit delectatio, desiderium, scandalum, & infamia) unam continere speciem irreverentiæ contra Deum, cujus offensatur,

tur ad captandam gloriam; ideoque per se loquendo non est opus explicare in specie, de qua re te jactes, sed sufficit dicere, *Jactavi me de mortali*: Nav. Dian. Pal. Tamb. l. 2. *Conf.* c. 2. n. 10. *Dixi Probabile*. Nam oppositum probabilius reputant Sanch. Rodr. Dicast., Croix n. 1125. quia, sicut quævis virtus specialiter obligat ad non inducendum alium ad sui transgressionem, ita etiam ne glories de ipsius transgressione, quia sic etiam vilipenditur specialis ipsius honestas. Cæterum non est opus addere, an revera commiseris id, de quo te jactas, quia eadem est irreverentia, sive peccatum sit verum, sive falsum; & mendacium, quod additur, secundum se est tantum leve: Cajet. Nav. Sanch. Tamb. num. 12.

Quæres tertio, Ad quam speciem peccati pertineat desiderium?

Respondeo, Ad eam speciem peccati, cujus est desiderium: Doctores communissime; hinc non solum differunt specie desiderium furandi, & fornicandi, sed etiam desiderium aspiciendi, tangendi, osculandi, fornicandi, &c. singula ab invicem specie differunt, quia tendunt in ista objecta, prout à parte rei ponerentur; & si à parte rei ponerentur, distinguerentur specie, ut patet. Si autem quis concupivit mulierem non reflectens ad ejus conditionem, an scilicet esset libera, an conjugata, an consanguinea, an voto adstricta, &c. ita ut nullam habuerit advertentiam ad has circumstantias, satisfacit dicendo, *Desideravi mulierem*: at in dubio, an advertentur; si solitus erat abhorre ab adulterio, incestu, sacrilegio, præsumi potest, quod fuit desiderium solius fornicationis; si solitus erat sine discrimine concupiscere quaslibet, censeri debet reus omnium; unde accusare se debet etiam de hac animi sui dispositione: Croix n. 1033. Plura de his vide in Tract. de Conscientia loc. cit. cap. 2. quælit. 3.

Quæres quarto, Ad quam speciem peccati pertinet delectatio morosa?

Respondeo (breviter tamen, cum huic quæsitio satisfactum etiam ex parte sit in Tract. de Conscientia loc. cit.) Si delectationes morosæ sint de objectis diversis formaliter ut talibus, vel de eorum circumstantiis formaliter ut talibus, specie inter se distingui pro illorum diversitate: v. g. si quis secum delectetur de copula cum conjugata ut tali, contrahit malitiam adulterii, & sic de aliis;

aliis; quia actus specificatur à suo objecto: Doctores communissime. At, si materialiter tantum ferantur in talem circumstantiam tenentem se ex parte objecti, quæ ideo non sit expresse, vel directe volita: v. g. Si quis secum delectetur de copula cum conjugata, ita ut nec desideret, nec delectetur de illa, prout est cum conjugata, Sanch. Less. Lug. & alii multi adhuc dicunt, contrahere specialem malitiam illius circumstantiæ adulterii; ideoque hoc esse exprimendum in confessione. Sed oppositum dicunt etiam practice probabile Con. Sal. Fill. Bonac. Pal. Averf. Ovied. Dicast. Carden. Croix num. 1024. & alii multi; quia, cum delectatio sit actus inefficax, non tendit ad tale objectum, prout à parterei poneretur (uti econtra est desiderium), sed prout est delectans; circumstantia autem conjugatæ non habet in casu delectationem; adeoque voluntas affective præscindit à tali circumstantia: ergo satis est dicere: *Habui delectationem morosam de copula*; si autem sit delectatio morosa semel de pollutione, semel de copula, &c. etiam si non ut talibus, non satisfacis dicendo, *Bis delectavi me in objecto turpi*, quia delectatio de pollutione est inchoata pollutio, de copula est inchoata copula, &c. ergo specie distinguuntur: Dicast. post Vasq. Less. Pal. & alios contra Berseau & alios apud Moyam. t. 3. d. 3. n. 18.

Porro ad quam speciem pertineat scandalum, seu inducere alterum ad peccatum, vide fuse dicta de Scandalo tom. 1. tr. 2. d. 2. q. 1. c. 3. §. 3. Sicuti demum, ad quam peccati speciem pertineant, quæ fiunt ex conscientia erronea, vel ignorantia culpabili, vel practice dubia, vide dicta in Tract. de Conscientia tr. 2. & 3. per totas.

§. IV.

Quomodo discerni possint Circumstantiæ mutantes speciem?

CIRCUMSTANTIA peccati supponit illud in certa specie malitiæ constitutum; eam tamen malitiam aliter afficit, vel augendo tantum, aut minuendo; vel etiam addendo novam speciem peccati, addentis scilicet novam oppositionem virtuti diversæ, aut eidem virtuti modo notabiliter diverso. Atque hæc circumstantiæ
ex